

Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємств водопостачання

*Леонов Я.В., Харківська національна академія міського господарства
Стулов В.В., КП «ВТП «Вода», м. Харків*

Одним з базових елементів формування стратегії розвитку підприємств є створення дієвого організаційно-економічного механізму орієнтованого на інноваційний шлях розвитку і здатного забезпечити ефективність роботи і позитивні кінцеві результати. Універсальних алгоритмів для створення таких механізмів не існує, проте можлива розробка загальних принципів, інструментів і стратегій реформування підприємств на базі з'єднання технологічний і організаційних інновацій.

Проведені дослідження на підприємствах водопостачання дозволили уточнити характеристики цих об'єктів з позицій готовності до інновацій. По-перше, в цій галузі низька інноваційна активність. По-друге, низькі темпи оновлення устаткування і технологій пов'язані з дотаційним характером галузі і низькою інвестиційною привабливістю. По-третє, слабо задіяний чинник цільового державного впливу на процес інноваційного розвитку підприємств водопостачання. Всі ці негативи пов'язані з потрійною невідповідністю організаційно-економічного механізму інноваційної економіки, тобто і на макро-, мезо-, і мікрорівнях.

Проблема управління виробництвом і реалізацією питної води загострюється у зв'язку з об'єктивними тенденціями підвищення вимог до якості питної води у споживачів, появи конкуренції на ринку водопостачання. Тому оновлення механізмів організаційно-економічного інноваційного розвитку підприємств водопостачання формується на наступних важливих критеріях: підвищення якості обслуговування споживачів за рахунок ефективної взаємодії елементів нової структури та забезпечення високого рівня стійкості централізованої системи водопостачання.

Поглиблення в протиріччя «споживання питної води – виробництво питної води» вимагає чітких уявлень про сутність організаційно-економічних механізмів.

Під організаційно-економічний механізм розглядаємо об'єднання організаційного механізму (структури підприємства і технологій) і економічного механізму (регулювання) в цілісну модель реалізації мети підприємства і задач його розвитку. В цій моделі головний компонент – взаємодія, а головний результат – економічні параметри (показники). Головних критеріїв системи (а в ній і корисності організаційно-

економічного механізму) – два: перший – ефективність використання ресурсів; другий – стійкість господарського об'єкту до зміни внутрішнього і зовнішнього середовища. У зв'язку з цим особливого значення набувають сам механізм (структурна його основа) як процесуальний порядок, що приводить в рух і об'єднуючий організаційні і економічні зусилля і енергетичний потенціал системи в цілому.

Організаційно-економічний механізм підприємства повинен функціонувати в тісній взаємодії з ринковими і регулюючими умовами. Складність і багатогранність такої взаємодії дозволяє говорити про необхідність постійного вдосконалення наукових підходів до формування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємств, а також про трансформацію організаційно-економічного механізму на основі стратегічних рішень регіонального і галузевого характеру.

Своєчасна трансформація організаційно-економічного механізму розвитку підприємств водопостачання розглядається як один з основних способів їх адаптації до змін зовнішнього середовища і здійснення саморозвитку з орієнтиром на поліпшення якості питної води і самого процесу обслуговування споживачів.

Інноваційний розвиток базується на постійних вдосконаленнях технологій, методів організації виробництва і збуту відповідно до змін ринкової кон'юнктури. В цих умовах необхідно гнучко підходити до формування організаційних елементів (реструктуризація, корпоративні моделі управління, впровадження концесійних схем, створення моніторингу).

Зауважимо, що в централізованому водопостачанні ринку води, в його традиційному розумінні в системі «виробник-споживач» не існує. Але є елементи ринкового характеру відносин через формування цін і механізм сплати послуг. З розвитком більш високоякісного водопостачання в регіоні (додатково очищена, бутильована вода та ін.) все більше починає діяти і фактор конкуренції, що й формує основи ринку.